

I. DISPOSICIONS GENERALS

MINISTERI DE LA PRESIDÈNCIA

- 1171** *Reial decret 31/2009, de 16 de gener, pel qual s'aprova la norma de qualitat comercial per a les patates de consum en el mercat nacional i es modifica l'annex I del Reial decret 2192/1984, de 28 de novembre, pel qual s'aprova el Reglament d'aplicació de les normes de qualitat per a les fruites i hortalisses fresques comercialitzades en el mercat interior.*

L'aplicació de l'Ordre de 6 de juliol de 1983, per la qual s'aprova la norma de qualitat per a la patata de consum destinada al mercat interior, ha posat de manifest la conveniència de fer algunes innovacions per recollir tant les noves tendències del comerç com els nous hàbits del consum, i d'aquesta forma millorar la qualitat del producte en el mercat, orientar la producció a les exigències dels consumidors i facilitar les relacions comercials en un marc de competència lleial, contribuint així a augmentar la rendibilitat de la producció, tenint en compte les normes internacionals en la matèria.

Amb l'objecte d'homogeneïtzar totes les normes de qualitat dels productes hortofructícoles per a consum en fresc entre si, s'introdueix com a novetat la classificació dels diferents tipus comercials de patata en categories, més fàcilment comprensible pel consumidor. La present norma s'adapta al text revisat de la norma quadre relatiu a la comercialització i el control de la qualitat comercial per a les fruites i les hortalisses fresques, adoptat en la 63a Sessió del Grup de Treball de les Normes de Qualitat per als Productes Agrícoles del Comitè de Comerç de la Comissió Econòmica per a Europa de les Nacions Unides (CEPE-ONU).

El present Reial decret s'ha sotmès al procediment d'informació en matèria de normes i reglamentacions tècniques i de reglaments relatius als serveis de la societat de la informació, previstos en la Directiva 98/34/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 22 de juny, així com en el Reial decret 1337/1999, de 31 de juliol, que incorpora aquesta Directiva a l'ordenament jurídic espanyol.

Aquest Reial decret s'ha sotmès a consulta de les comunitats autònomes i de les entitats representatives dels sectors afectats, i la Comissió Interministerial per a l'Ordenació Alimentària n'ha emès un informe.

En virtut d'això, a proposta de la ministra de Medi Ambient i Medi Rural i Marí, del ministre de Sanitat i Consum i del ministre d'Indústria, Turisme i Comerç, d'acord amb el Consell d'Estat i amb la deliberació prèvia del Consell de Ministres en la reunió del dia 16 de gener de 2009,

DISPOSO:

Article 1. *Aprovació de la norma de qualitat comercial per a les patates de consum en el mercat nacional.*

S'aprova la norma de qualitat comercial per a les patates de consum en el mercat nacional el text de la qual s'insereix a l'annex.

Article 2. *Àmbit d'aplicació.*

1. La norma és aplicable en totes les fases de la comercialització, i el tenidor dels productes, en relació amb els quals aquesta s'hagi adoptat, és el responsable del respecte de l'esmentada conformitat, qui només pot exposar els productes per a la venda, posar-los en venda, vendre'ls, lliurar-los o comercialitzar-los de qualsevol altra manera si s'ajusten a l'esmentada norma.

No obstant això, en les fases posteriors a la d'expedició, els productes poden presentar, en relació amb les prescripcions de la norma, una lleugera disminució de l'estat de frescor

i turgència, així com lleugeres alteracions degudes a la seva evolució i al seu caràcter més o menys perible.

2. Excepcions.

a) No estan obligats al compliment de la norma els productes següents:

1r Els productes venuts directament pel productor al consumidor en l'explotació del productor i destinats a satisfer les necessitats personals de l'esmentat consumidor.

2n Els productes venuts o lliurats pel productor a indústries de manipulació o a centrals d'emmagatzematge, o transportats des de l'explotació del productor cap a tals centrals o indústries.

3r Els productes transportats a les indústries de manipulació des de les centrals d'emmagatzematge.

4t Els productes exposats per a la venda, posats en venda, venuts, lliurats o comercialitzats de qualsevol altra forma pel productor en els mercats majoristes ubicats a les zones de producció no qualificats com de destí, amb les excepcions que la normativa de tals mercats estableixi. Així mateix aquests productes quan són transportats des dels esmentats llocs de venda a l'engròs a indústries de manipulació i/o a centrals d'emmagatzematge.

5è Els productes que s'expedeixen a les fàbriques de transformació, sense perjudici que es puguin establir normes de qualitat per als productes que es destinin a la transformació industrial.

6è Els productes destinats al consum animal.

7è Els productes el destí dels quals sigui la seva reutilització com a llavor.

En el cas dels productes que preveuen els apartats 2n, 3r, 5è, 6è i 7è, s'ha d'acreditar documentalment davant els serveis d'inspecció que aquests s'ajusten a les condicions previstes, especialment pel que fa al seu destí.

b) Així mateix, s'exceptuen les tradicionalment conegudes com a «papas antiguas» de les Canàries que es defineixen com els tubercles procedents de les varietats cultivades de «*Solanum tuberosum*» L-subespècie andígena, «*Solanum tuberosum*» L-subespècie *tuberosum*, i «*Solanum* χ *chaucha* Juz. et Buk.» destinades al consum humà no incloses en el Registre de varietats comercials de l'Institut Nacional de Llavors i Plantes de Viver.

Disposició addicional única. *Reconeixement mutu.*

El que disposa aquesta disposició no s'aplica als productes legítimament fabricats o comercialitzats en els restants estats membres de la Unió Europea, ni als productes originaris dels països de l'Associació Europea de Lliure Comerç, parts contractants en l'Acord sobre l'Espai Econòmic Europeu.

Disposició transitòria única. *Règim normatiu transitori.*

Els productes als quals es refereix aquest Reial decret que no s'ajustin al que s'hi estableix, però compleixin el que disposa la normativa vigent fins al moment de la seva entrada en vigor, poden ser comercialitzats durant els sis mesos següents a aquest moment.

Disposició derogatòria única. *Derogació normativa.*

Es deroga l'Ordre de 6 de juliol de 1983, per la qual s'aprova la norma de qualitat per a la patata de consum destinada al mercat interior.

Disposició final primera. *Modificació de l'annex I del Reial decret 2192/1984, de 28 de novembre, pel qual s'aprova el Reglament d'aplicació de les normes de qualitat per a les fruites i hortalisses fresques comercialitzades en el mercat interior.*

En l'annex I del Reial decret 2192/1984, de 28 de novembre, pel qual s'aprova el Reglament d'aplicació de les normes de qualitat per a les fruites i hortalisses fresques

comercialitzades en el mercat interior, en la columna d'«hortalisses» se suprimeix «patates de consum».

Disposició final segona. *Títol competencial.*

El que disposa el present Reial decret té caràcter de normativa bàsica, a l'empara del que disposa l'article 149.1.13a de la Constitució, que atribueix a l'Estat la competència exclusiva sobre bases i coordinació de la planificació general de l'activitat econòmica.

Disposició final tercera. *Entrada en vigor.*

El present Reial decret entra en vigor l'endemà de la publicació en el «Butlletí Oficial de l'Estat».

Madrid, 16 de gener de 2009.

JUAN CARLOS R.

La vicepresidenta primera del Govern i ministra de la Presidència,
MARÍA TERESA FERNÁNDEZ DE LA VEGA SANZ

ANNEX

NORMA DE QUALITAT COMERCIAL PER A LES PATATES DE CONSUM EN EL MERCAT NACIONAL

1. Definició del producte

La present norma es refereix als tubercles de les varietats (cultivars) comercials de patata obtinguts de «*Solanum tuberosum L.*» i dels seus híbrids, destinats al seu lliurament en estat natural fresc al consumidor.

Segons la seva condició, es distingeixen tres tipus comercials de patata:

«Primerenques» (les que, a més de ser collides abans de la seva completa maduració natural, de manera que la seva epidermis o pell es pugui desprendre fàcilment per fregament, s'han de comercialitzar en els dies immediats a la seva recol·lecció).

«Noves» (les collides en la seva completa maduració natural i comercialitzades en les setmanes immediates a la seva recol·lecció sense més emmagatzematge i/o conservació que el necessari per garantir el desenvolupament normal del seu procés comercialitzador).

«De Conservació» (les collides en la seva plena maduresa, aptes per a la seva comercialització després de passar per un període d'emmagatzematge i/o conservació més o menys prolongat, sense minva de les seves qualitats organolèptiques).

2. Disposicions relatives a la qualitat.

La norma té per objecte establir els requisits que han de presentar les patates després de la seva manipulació i condicionament per a la seva adequada comercialització en el mercat nacional.

2.1 Requisits mínims.

Per a totes les categories, a reserva de les disposicions especials per a cada una d'aquestes i sense perjudici de les toleràncies permeses, les patates s'han de lliurar:

Senceres i amb la pell ben formada, és a dir exemptes de tota ablació o atac que tingui per efecte alterar la seva integritat. L'absència parcial de pell en els tubercles «primerencs» no constitueix una alteració de la seva integritat.

Sanes, quedant-ne exclosos els productes que presentin podridura o altres alteracions que els facin impropis per al consum.

Pràcticament netes, exemptes de matèries estranyes visibles.

Fermes i d'aspecte fresc.

Pràcticament exemptes de plagues.

Pràcticament exemptes de danys causats per plagues.

Sense germinar. Es consideren tubercles sense germinar els que tenen els brots que no mesuren més de 3 mm. En les patates «Primerenques» i «Noves» no s'admet la presència de cap brot.

Exemptes d'un grau anormal d'humitat exterior, és a dir, suficientment seques després del rentat al qual s'hagin pogut sotmetre, si s'escau.

Exemptes d'olors i/o sabors estranys.

Pràcticament exemptes de defectes externs o interns que perjudiquin el seu aspecte, la seva qualitat, la seva conservació i/o la seva presentació, com ara:

Taques marrons causades pel sol.

Enverdiment en més de la vuitena part de la superfície total del tubercle, que no pugui desaparèixer amb una pelada normal (aproximadament d'1,75 mm de gruix).

Clivelles, incloses les de creixement (amb una longitud més gran que la meitat de l'eix corresponent a la direcció de la clivella), fissures, talls, mossegades, picades i macadures, d'una profunditat superior a 3,5 mm per als tubercles «primerencs» i 5,0 mm per als altres, i/o rugositats de la pell (per a les varietats en les quals aquesta no és normalment rugosa).

Deformacions fortes (monyons o banyons).

Taques subepidèrmiques, de més de 5,0 mm de profunditat, grises, blaves o negres, sobre una superfície més gran de 2 cm².

Taques de florit (floridura), cor buit, ennegriment i altres defectes interns.

Sarna comuna profunda i sarna polsegosa que afecta més de la desena part de la superfície total del tubercle i amb una profunditat de 2 mm o més.

Sarna comuna superficial en més de la quarta part de la superfície total del tubercle, que no pugui desaparèixer amb una pelada normal.

Danys causats pel fred.

Les patates s'han d'haver collit acuradament i han de presentar les característiques morfològiques normals del seu tipus varietal, tenint en compte la zona i l'any de producció.

2.1.1 El creixement i l'estat de les patates han de ser tals que els permetin:

Suportar el transport i la manipulació.

Arribar en condicions satisfactòries al seu destí.

Cada lot (entenenent com a tal la quantitat de patates produïdes en circumstàncies gairebé idèntiques, que tenen en comú: l'origen, la varietat, el tipus comercial, la manipulació –categoria– i el condicionament) ha d'estar pràcticament exempt de substàncies i objectes estranys, com per exemple: terra adherida o lliure, brots no adherits, pedres, etcètera.

2.2 Classificació.

Les patates es classifiquen en una de les dues categories següents:

2.2.1 Categoria I.

Les patates classificades en aquesta categoria han de ser de bona qualitat i presentar les característiques morfològiques regulars del tipus varietal al qual pertanyin.

No obstant això, poden presentar els següents defectes, sempre que no afectin l'aspecte general del producte, la seva qualitat, el seu estat de conservació i la seva presentació:

Un lleuger defecte de forma, tenint en compte la forma típica del tipus varietal i la seva zona de producció.

Lleugers defectes d'aspecte.

Lleugers defectes superficials.

Un lleuger defecte de coloració.

Molt lleugers defectes interns.

2.2.2 Categoria II.

Aquesta categoria comprèn les patates que no puguin ser classificades en la categoria I però que compleixin els requisits mínims establerts.

No obstant això, s'admet la presència dels defectes següents, sempre que el producte conservi les seves característiques essencials de qualitat, de conservació i de presentació:

Un defecte de forma, tenint en compte la forma típica del tipus varietal i la seva zona de producció.

Defectes d'aspecte.

Defectes superficials.

Un defecte de coloració.

Lleugers defectes interns.

3. Disposicions relatives al calibratge

El calibre es determina per la longitud del costat de la retícula d'una malla quadrada, en la qual passin els tubercles de forma natural i més favorable.

El calibre mínim de les patates es fixa en 28 mm per a les «Primerenques» i 35 mm per a les altres. No obstant això, s'admet la comercialització de les patates amb un calibre comprès entre 18 mm i els mínims esmentats, sota la denominació «Patata menuda fora de calibre» o una altra designació de venda equivalent.

L'homogeneïtat de calibre no és obligatòria en els envasos de venda d'un pes net superior a 5 quilograms. En els envasos de venda amb un pes net inferior o igual a 5 quilograms, la diferència entre les unitats més gran i més petita no ha de ser superior a 35 mm.

Amb caràcter facultatiu, les patates en envasos de més de 5 quilograms es poden presentar calibrades. En aquest cas, l'interval entre els calibres més gran i més petit dins d'un mateix envàs no ha de ser superior a 45 mm.

4. Disposicions relatives a les toleràncies

Dins dels límits que es disposen a continuació, s'admeten en cada envàs o, en cas d'expedició a granel, en cada lot, l'existència de productes que no compleixin els requisits de qualitat i calibre de la categoria indicada, així com la presència d'altres varietats.

4.1 Toleràncies de qualitat.

4.1.1 Categoria I.

En el cas de les patates «Primerenques» i «Noves», un 6% en pes de tubercles que no compleixin els requisits d'aquesta categoria, en les quantitats màximes definides en l'apèndix adjunt, però que s'ajustin als de la categoria II o, excepcionalment, que s'inclouguin en les toleràncies d'aquesta categoria.

En el cas de les patates «De Conservació», un 8% en pes de tubercles que no compleixin els requisits d'aquesta categoria, en les quantitats màximes definides en

l'apèndix adjunt, però que s'ajustin als de la categoria II o, excepcionalment, que s'incloguin en les toleràncies d'aquesta categoria.

4.1.2 Categoria II.

Un 8% o un 10% en pes, per a les patates «Primerenques» i «Noves» o «De Conservació», respectivament, de tubercles que no compleixin els requisits d'aquesta categoria ni tampoc els requisits mínims, en les quantitats màximes definides en l'esmentat apèndix adjunt, i en queden exclosos els productes que presentin podridura o altres alteracions que els facin impropis per al consum.

4.2 Toleràncies de calibre.

Per a tots els tipus i categories, un 6% en pes de tubercles que no compleixin els requisits de calibre mínim establerts o, en cas de presentar-se calibrats, que no corresponguin al calibre inferior i/o superior a l'especificat, en una desviació màxima del 15%.

4.3 Toleràncies d'altres varietats.

Un 2% en pes de tubercles de varietats diferents a la que constitueix l'envàs o, en cas d'expedició a granel, el lot.

5. Disposicions relatives a la presentació

5.1 Homogeneïtat.

El contingut de cada envàs o, en cas d'expedició a granel, de cada lot, ha de ser homogeni, incloent-hi únicament patates del mateix tipus comercial, origen, varietat, qualitat i calibre, si es presenten calibrades.

No obstant això, els envasos de venda d'un pes net no superior a 3 quilograms poden contenir barreges de patates de diferents varietats sempre que siguin homogènies quant a tipus comercial i qualitat, i els tubercles de cada varietat siguin del mateix origen i calibre, si s'escau.

La part visible del contingut de l'envàs o del lot, si les patates es presenten a granel, ha de ser representativa del conjunt.

Sense perjudici de les disposicions anteriors d'aquest punt, els productes que regula aquest Reial decret poden aparèixer barrejats, en envasos de venda d'un pes net inferior o igual a 3 quilograms, amb fruites i hortalisses fresques d'espècies diferents, en les condicions que estableix el Reglament (CE) núm. 48/2003 de la Comissió, pel qual s'estableixen les normes aplicables a les barreges de fruites i hortalisses fresques de diferents espècies contingudes en un mateix envàs de venda.

5.2 Condicionament.

L'envàs de les patates les ha de protegir convenientment.

Els materials utilitzats a l'interior de l'envàs han d'estar nets i han de ser d'una matèria que no pugui causar al producte alteracions internes ni externes. Es permet l'ús de materials i, en especial, de papers o segells que portin indicacions comercials, sempre que la impressió o l'etiquetatge es facin amb tintes o gomes que no siguin tòxiques.

Els envasos han d'estar exempts de matèries estranyes. No obstant això, en determinats casos, s'autoritza la utilització de materials especials dins de l'envàs (torba, per exemple) sempre que no afecti negativament els tubercles, a fi d'assegurar-ne una millor conservació en els transports a llargues distàncies.

La possible utilització d'etiquetes, enganxades individualment en els productes, ha de ser d'unes característiques que, en retirar-les, no deixin rastres visibles de cola ni ocasionin defectes de l'epidermis.

6. Disposicions relatives al marcatge

6.1 Envasos.

En els casos de presentació en envàs, aquest ha de portar agrupades en un dels seus costats, amb caràcters llegibles, indelebles i visibles, expressats almenys en la llengua espanyola oficial de l'Estat, les indicacions següents:

6.1.1 Identificació.

El nom, la raó social o la denominació de l'envasador i/o de l'expedidor o del venedor i, en tot cas, el seu domicili.

6.1.2 Naturalesa del producte.

«Patates primerenques», «Patates noves», «Patates de conservació», segons correspongui.

Sense calibrar o calibrat.

Nom de la varietat.

Si s'escau, denominació específica de venda per a les patates que no s'ajustin als calibres mínims.

En els envasos de venda que continguin barreja de patates de diferents varietats:

«Barreja de patates».

Quan el contingut no es pugui veure, indicació de les varietats presents en l'envàs i del nombre mínim de peces de cada varietat.

6.1.3 Origen del producte.

País d'origen i, facultativament, zona de producció regional o local o denominació nacional.

Si l'envàs de venda conté una barreja de patates de diferents varietats d'origens diferents, la indicació de cadascun dels països d'origen ha de figurar al costat dels colors corresponents.

6.1.4 Característiques comercials.

Categoria.

Pes net. En els envasos de venda que continguin barreja de patates de diferents varietats, proporció de cadascuna d'aquestes.

Indicació del lot.

Calibre, expressat pel calibre mínim seguit de l'expressió «i +» o de les paraules «i més» o pel calibre mínim i màxim.

Facultativament: Utilització culinària recomanada, color de la pell, color de la carn, forma del tubercle, circumstàncies particulars de producció, condicions relatives d'emmagatzematge i conservació, significació del seu tractament amb productes antigerminatius o no, etc.

6.2 A granel.

En els casos de presentació a granel, les indicacions anteriorment esmentades han de figurar en un document que acompanyi la mercaderia, fixat de forma visible a l'interior dels seus transports o envasos. Per a la seva venda al públic, els comerciants detallistes han de col·locar les indicacions relatives a la naturalesa, origen i característiques comercials del producte en un cartell ben visible en el lloc de venda, i la part de la mercaderia exposada ha de ser representativa del conjunt del lot.

No és necessari que les indicacions esmentades figurin en els embalums, si s'escau, quan aquests continguin envasos de venda, visibles des de l'exterior, i en tots figurin aquestes indicacions; aquests embalums han d'estar exempts de qualsevol marcatge que pugui induir a error. Quan els embalums s'apilin en palets, les indicacions han de figurar en una fitxa visible col·locada almenys en dos costats del palet.

APÈNDIX

Límits de defectes admesos en les toleràncies de qualitat per a les patates

Defectes.	Primerenques.		Noves.		De Conservació.	
	Cat. I.	Cat. II.	Cat. I.	Cat. II.	Cat. I.	Cat. II.
Terra o matèries estranyes.	1,00	2,00	1,00	2,00	1,00	2,00
Tubercles danyats, copejats o clivellats. . .	1,00	2,00	1,00	2,00	1,00	2,00
Tubercles deformes (1)	1,00	2,00	1,00	2,00	1,00	4,00
Cor buit, vidriositat.	1,00	2,00	1,00	2,00	1,00	2,00
Tubercles amb sarna superficial o pell clivellada (2)	2,00	4,00	2,00	4,00	3,00	6,00
Tubercles amb taques de ferro (3)	2,00	4,00	2,00	4,00	2,00	4,00
Tubercles enverdits (4)	1,00	2,00	1,00	2,00	1,00	2,00
Tubercles brotats (5)	0,00	0,00	0,00	0,00	3,00	6,00
Màxim total.	6,00	8,00	6,00	8,00	8,00	10,00

(1) En les varietats de forma regular, poc pronunciats en la categoria I i lleugerament pronunciats en la categoria II.

(2) Es considera que un tubercle està afectat de sarna o pell clivellada, quan l'alteració arriba a més d'una quarta part de la seva superfície total.

(3) Es considera que un tubercle està afectat de taques de ferro, quan l'alteració arriba a més d'una vuitena part de la superfície d'un tall mitjà en sentit longitudinal.

(4) Es considera que un tubercle està enverdit, quan l'alteració arriba a més de la vuitena part de la seva superfície total.

(5) Es considera que un tubercle està brotat, quan presenta un brot o més superiors a 3 mm.